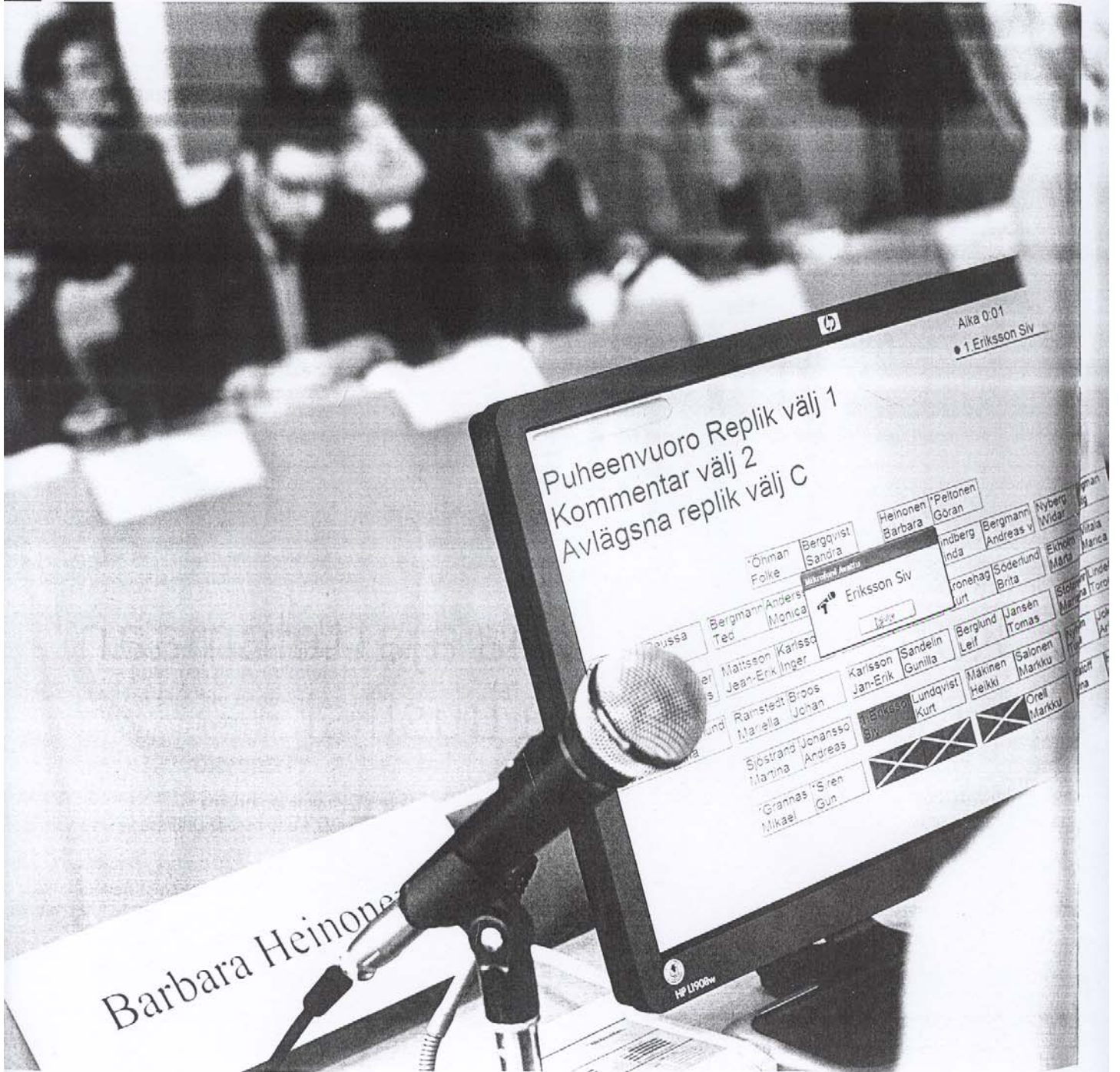

Länsi-Turunmaa etsi etädemokratiasta helpotusta maantieteelliseen pirstaleisuuteensa

VALTUUSTON VIRTUAALIKOKOUS

S on jäämässä haaveeksi

ROBERT SEGER

SARI JÄRVINEN

Länsi-Turunmaalla on kehitetty kokouksiin etädemokratiaa, sillä laajentuneen kaupungin pirstaleinen saaristo hankaloittaa kulkemista. Työryhmiä on jo kokoonnutut virtuaalisesti, ja pian videoneuvottelut avataan myös lautakunnille.

■ – Ei ole lainkaan sanottua, että valtuuston kokous voitaisiin pitää etänä. Laki edellyttää, että kokous on keskeytettävä, jos kuva ja ääni katkeavat. Puheenjohtajalla on oltava suora yhteys luottamushenkilöihin, Länsi-Turunmaan kaupunginsihteeri **Göran Peltonen** sanoo.

Jos tauon jälkeenkään yhteyttä ei saada kuntoon, kokous pitää lopettaa. Julkinen tilaisuus on järjestettävä uudelleen, mikä vaatii oman aikansa ja vaivansa.

Turun ammattikorkeakoulun

Göran Peltonen näkee parhaana, että etädemokratian työkaluja testataan pikku hiljaa, jotta valtuuston kokoukset voidaan pitää ilman häiriöitä.

lehtori ja projektipäällikkö **Tiina Ferm** on toista mieltä. Hänestä tekniikka on jo riittävän toimivaa: saariston videoneuvotteluyhteydet ovat yhtä varmoja kuin televisiokuva.

– Tietysti aina on olemassa riski, että yhteys katkeaa. Minusta valtuuston kohdalla on kuitenkin kyse siitä, että ihmiset haluavat puhua kasvokkain. Videovälitteen kokous ei ole sama kokemus. Tiheämmin kokoontuville lautakunnille se sen sijaan sopii valtuustoa paremmin, Ferm toteaa.

Länsi-Turunmaalla on kehitetty ja testattu aktiivisesti etäkokousohjelmia, äänestysjärjestelmiä ja yhteyksiä. Turun ammattikorkeakoulu on linkittänyt saariston yksiköt yhteen, ja Dolphin Interactive Oy kehitti Tandbergin videoneuvottelulaitteiden yhteyteen sopivan äänestys- ja kokousohjelman.

Muutos lakiin ja hallintosäätöön

Apulaiskaupunginjohtaja ja kehittämisspäällikkö **Mikael Grannaksen** mukaan kaupungin oma henkilökunta on kokeillut etäpalvelureita epävirallisemmissa yhteyksissä onnistuneesti. Kun ru-

Apulaiskaupunginjohtaja Mikael Grannaksen pitää etädemokratian työkalujen kehittämistä pakon sanelemana uusissa suurissa kunnissa.

Dolphin Interactiven kehittämä äänestyskoje toimii radioaalloilla.

tiinit, laitteet ja ohjelmat varmistuvat, käytäntö siirretään jonain päivänä lautakuntien ja kaupunginhallituksen kokouksiin.

Tosin sen päivän piti koittaa jo vuoden 2009 tammikuussa, mutta matkassa oli muita pysähdyksiä kuin Nauvon lossijono. Etäkokouksen järjestäminen ei ollut valtuustolle kunnallislain mukaan mahdollista, sillä jäsenten on oltava fyysisesti paikalla.

Projektia varten rukattiin Lex Länsi-Turunmaa, jonka eduskunta hyväksyi lokakuussa 2008. Se antoi poikkeusluvan valtuuston kokousten pitämiseen etänä. Hankkeen takana on kaupungin lisäksi EU:n tukema Living Lab-projekti.

Saariston etädemokratiakokeilu on osa 15 maan EU-hanketta, jossa kehitetään haja-asutusalueiden tietoyhteiskuntapalveluita ja -teknologiaa. Tekijöinä on ollut Turun ammattikorkeakoulun tietoliikenteen ja sähköisen kaupan tulosalue sekä Helsingin kauppa- ja kauppakorkeakoulu. Rahoittajana toimii EU:n komissio.

Lakimuutoksen jälkeen tarvitaan vielä muutos Länsi-Turunmaan valtuuston työjärjestykseen ja kaupungin hallintosäätöön, jotta virtuaalinen valtuustotai lautakuntakokous voitaisiin edes teoriassa järjestää.

Aamulla kotiin kokouksesta

Motiivina länsiturunmaalaisten intoon kehittää etädemokratiaa toimii pirstaleinen saaristo. Apulaiskaupunginjohtaja Grannaksen mielestä ollaan pakon edessä. Viiden kunnan liittyminen yhteen vuoden 2009 alussa pidensi sisäisiä välimatkoja, kuten monessa muussa kuntaliitoksessakin.

– Kaikki lautakunnan jäsenet eivät ehdi kokouksen jälkeen sa-

Valtuuston puheenjohtaja Barbara Heinonen antaa puheenvuoron valtuutetulle nappia painamalla.

"Kunnantalot osoittautuivat parhaiksi kohteiksi videoneuvottelulaitteille."

man päivän aikana kotiin. Viimeksi hallituksen kokouksesta joutui lähtemään kolme - neljä henkilöä lautan takia aikaisin. Osa paikalle jääneistä oli esteellisiä, joten emme pystyneet tekemään päätöksiä, kaupunginsihteerit Peltonen harmittelee.

Valtuutetuista noin 15 prosenttia tulee kauemmilta saarilta kuten Iniöstä, Nauvosta, Houtskäristä tai Korppoosta.

Lisäksi matkakuluja nostaa Länsi-Turunmaan poikkeava palkkiosääntö. Jos kokousmatka kestää yhteen suuntaan yli puolituntia tuntiä, peruspalkkiota korotetaan puolella.

– Vaikka tarvitsemme teknistä apua kokouksien järjestelyyn, selvää on, että etäkokouksilla säästetään kuluissa, Peltonen toteaa.

Grannaksen olisi valmis laajentamaan etäpalveluja kuntalaisten suuntaan. Saaristoyrittäjä voisi sopia virtuaalipalaverin yritysneuvojan kanssa. Yrittäjä voisi tavata virkamiehen etänä entisessä kunnantalossa, jossa sijaitsevat jo asennetut yhteyslaitteet.

Kunnantalot osoittautuivat parhaiksi kohteiksi videoneuvottelulaitteille. Ne toimisivat samalla kokoustiloina lautakuntien ja hallitusten jäsenille sekä virkamiehille.

Jos valtuuston kokous päätettäisiin järjestää etänä, tilan pitää olla julkinen. Mökkilaiturilta kannettavalla tietokoneella palaveriin ei siis ole mahdollista ottaa osaa.

Kunnantalosten valintaan syynä ovat myös salassapitoasiat.

– Äänestys on suojattu ja videoneuvottelut käydään suojatussa verkossa. Jos siihen haluaa murtautua, pitäisi kaivaa kaapeli auki. On aika epätodennäköistä, että joku haluaisi nähdä niin paljon vaivaa, projektipäällikkö Tiina Ferm sanoo.

Kokouskulttuuri suurin haaste

Saaristolaisten etädemokratia projekti on edennyt pienin askelin. Hallituksen kokoukset muuttivat paperittomiksi marraskuussa 2008. Tämän jälkeen vah-

Osa valtuutetuista piti vanhoja pöydällä olevia mikrofoneja parempina. Dolphin Interactiven Sakari Räisänen, Sami Huttunen ja Pekka Janhunen olivat paikalla teknisenä apuna, kun mikrofoneja testattiin.

timestarin ei ole enää tarvinnut ajaa jakamassa esityslistoja jäsenille. Viiden kunnan 200-sivuiset tilinpäätökset tihrustettiin tunnollisesti näytöltä.

– Vastaehdotukset voidaan tehdä kirjallisesti etukäteen. Se helpottaa pöytäkirjanpitäjän työtä. Lisäksi vastaehdotuksen voi ohjelman avulla laittaa etukäteen näkyviin omalle ryhmälle, rajatulle joukolle tai kaikille, kaupunginsihteerit Peltonen toteaa.

Dolphine on parannellut Dokumenta-nimistä ohjelmaansa yhdessä Länsi-Turunmaan kanssa.

– Salissa ovat uudet äänestyslaitteet. Ne toimivat radioaalto-

120 metriä, joten kaukosäätimillä ei tarvitse edes osoittaa oikeaan suuntaan. Yksi laite maksaa lukumäärästä riippuen noin 150 euroa, Dolphin Oy:n pääinsinööri Sami Huttunen sanoo.

Valtuutettujen äänet kuuluvat mikrofoniin ja ohjelman kautta. Sen takia puheenjohtaja Barbara Heinonen (r.) voi napsauttaa puheenvuoron poikki, jos poliitikon puhe ei ota loppuakseen.

Huhtikuun lopussa olivat testattavana myös Dolphinen kehittämät uudet mikrofonit.

– Miten päin tämä nyt tulee? Epäilen, että vanha on parempi, Stig Engman (sd.) puhuu yrittäessään arvata, miten mikrofo-

Demarivaltuutetut Stig Engman, Marica Viitala ja Märta Ekholm opiskelevat muiden mukana uutta tekniikkaa ja uutta kokouskulttuuria.

nin sangat kiinnitetään korvan taakse. Valtuutettu on mieltynyt Paraisten salin 16 vuotta vanhaan pöytämalliin, jota harkitaan vaihdettavaksi uuteen ja entistä tehokkaampaan.

– Ei teknologia ole isoin haaste, vaan kokouskulttuuri. Se vaatii remontin, Grannaksen hymähtää. Siksi luottamushenkilöitä on koulutettu ja ohjelmia pyritty kehittämään niin helpokäyttöisiksi kuin mahdollista.

Projektipäällikkö Ferm uskoo, että pian päästään testaamaan, miten lautakunnan etäkokous onnistuu käytännössä. Sitä odotellessa Länsi-Turunmaalla keskustellaan kiivaasti, järjestetäänkö uuden kaupungin nimestä kansanäänestys heti vai kolmen vuoden kuluttua. Päätettävänä on myös visainen kysymys vaakunasta.

– Tekniikan kehittäminen taitaa olla ainoa asia, josta uudessa kaupungissa kaikki ovat olleet samaa mieltä, Engman hymyilee ja saa mikrofonin kiinnitettyä paikoilleen. ■

Grannaksen vinkit etäkokouksiin

- Connect Pro Adobe - monipuolinen verkkokokous- ja web-viestintäjärjestelmä reaaliaikaisten tapaamisten, verkko-opiskelujen tai online-esittelyjen järjestämiseen. Se tukee ääntä, kuvaa ja materiaalin jakoa.
- Webex Freeware - ilmainen opetus ja kokoustyökalu, jolla voi pyytää puheenvuoroja, jakaa dokumentteja ja keskustella chatin kautta.
- Dim Dim – yksinkertainen ohjelma, jolla voidaan jakaa ja työstää yhdessä dokumentteja kuten Power Point -tiedostoja.